

Список використаних джерел:

1. Поняття справедливої війни та правова регламентація та її оголошення у стародавньому Римі: збірник наукових праць / Денисенко В.В. – Запоріжжя. – С.15-21.
2. Оппенгейм Л. Международное право. – М.: Ин. Лит., 1949. – Т. 2., полутом1. – 440 с.
3. Буткевич О.В. Міжнародне право Стародавнього світу. – К.: Україна, 2004. – 864 с.
4. Цицерон. О дружбе. Об обязанностях. О старости. – М.: Наука, 1968. – 236 с.
5. Мишулин А. Объявление войны и заключение мира у древних римлян// Исторический журнал. – 1944. – №10-11. – С. 103-113.
6. Ливий Тит. История Рима от основания города. – М.: Ладомир, 2002. – Т. 1. – 702 с.

Панчук О.В.

студент,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ІСТИНА

Ще з часів коли Велика Римська імперія займала маленький шматочок на світовій карті, філософи мислителі ставили перед собою питання пошуку істини. Майже ні одна праця філософів не залишала осторонь дане поняття. Це і не дивно, людина із самого народження і до смерті проявляє допитливість через пізнання навколишнього світу, завжди задаючись питанням що таке правда? чи це є добре? чи правильно поступає? Всі ці питання можна розкрити лише шляхом пізнання істини.

Одним із важливих питань є пізнання істини в праві. Так, як пізнання істини є основоположною метою у різних сферах юридичної діяльності: правотворчій, правозастосовній та слідчій.

Особливу роль істина відіграє при прийнятті законів в тій чи іншій державі. На даний момент цивілізація переживає переломний період свого існування. Сьогодні на перший план люди висувають гроші, владу, бізнес. А такі поняття як: мораль, чесність, справедливість забувають. Тому для нормального існування «теперішнього світу» потрібно приймати матеріальні закони, а не сподіватись на моральність суспільства. Так, як морально і по справедливості уже давно ніхто не чинить. Для того, щоб прийняті закони справді відтворювали потреби суспільства, потрібно істинно пізнати ці потреби. І знову ми бачимо, що питання істини є актуальним і на теперішній час. Тому автор і ставить за мету визначити найбільш змістовне та на нашу думку правильне визначення поняття «істини».

Першим в своїй праці поняття істини ввів Парменід, як протиставлення небуттю. На його думку, не людина відкриває істину буття, а, навпаки істина буття відкривається людині безпосередньо [1, с. 29]. І тут стає зрозумілим думка Парменіда, щодо людського мислення: воно одержує знання в безпосередньому контакті з розумом, який і є буття. Тому процес логічного доказу, використовуваного окремими людьми, не має вирішального значення ні для самого процесу їх мислення, ні для оцінки істинності знання.

Що стосується мети пізнання, то вона була вдало підкреслена старогрецьким філософом Гераклітом. Він стверджував, що сама мета пізнання полягає в осягненні космічного Логосу. Вона починається з почуттів, і почуття не обманюють людину, але дають лише поверхнєве знання. Істинне знання людина отримує, розмірковуючи над чуттєвим досвідом. Вища ступінь пізнання – розумне пізнання; істину осягає лише логос [2, с. 43].

За Ніцше у визначенні істини як неправильності мислення лежить згода з істиною, як правильністю висловлювання (логос). Розуміння істини у Ніцше – це останнє відображення зовнішньої послідовності перетворення істини закритого суцього в правильність погляду. Саме ж це перетворення завершується уже у визначенні буття суцього, як ідеї [3, с. 272].

В історії філософії істину розглядають, як відвойоване у приховуванні. Отже, істина так зване завоювання способом розкриття. Тому саме приховування також може бути у різних проявах, наприклад :укладення, захоронення, закутування, загородження. І якщо аналізувати притчу Платона, то ми можемо побачити, що найвищою мірою скритого має бути відвойоване у «підлого» і «впертого» приховування.

Арабський філософ Аверроес розкриває неутвердженість цих двох протилежностей. З одного боку, він доводив, що дії людей не можуть бути повністю зумовлені зовнішніми, навіть божественними силами, бо в цьому випадку людина уподібнювалась б неживим істотам і була би повністю позбавлена будь-якої свободи вибору. Але повсякденне життя людей розкриває безглуздість такого роду представлення. З іншого боку припускається, що людській волі абсолютно свободу, тобто не детермінований характер. Тому вона спростовується, як різноманітними обставинами життя людини, так і особливостями його організації, темпераменту і т. п. Тим самим істина знаходиться десь у середині між двома цими протилежними поглядами. Вона і становить проблему свободи і необхідності [4, с. 285].

Отже, істина постає не як щось застигле, вічне, незмінне, а як процес функціонування інтелектуальної частини суспільно-історичного життя. У цьому процесі наявні чуттєва, раціонально-логічна та досвідно-практична складові частини. Тому й ознаки істини на різних рівнях її

функціонування можуть бути різні: чуття засвідчує нам фактичність існування або не існування будь-чого; мислення фіксує суттєві та необхідні зв'язки, характеристики, риси реальності; практика та досвід окреслюють умови та межі застосування розумових конструкцій.

Відзначимо найважливіше в понятті істини. Насамперед істина – це якісна характеристика людських інтелектуальних побудов, а не реальності. Але, крім того, істина – це не картина реальності в людському розумінні, а складне процесуальне розумове утворення, яке дає змогу констатувати наявне, виявляти суттєве та пересвідчуватись у можливостях знання [5, с. 361].

На думку Декарта за істину можна приймати тільки те, що ясне, виразне, самоочевидне.

Виголосивши тезу «Cogito», Декарт почав наголошувати на тому, що після неї наступною очевидною істиною може бути лише істина про те, що Бог існує і що Він нас не обманює. Декарт вважав, що здатність нашої свідомості сприймати себе, робити висновок про своє існування, породжена не людським індивідом, а більш високим розумом [6, с. 121].

Продовжуючи ідею Декарта, щодо визначення істини через призму релігії, то автор двояко відноситься до цього питання. З одного боку автор розділяє думку Декарта, та в якісь мірі погоджується зі Святим Письмом, про те що істина пізнається в Богові, істина – Ісус Христос. Але з іншого боку, візьмемо до прикладів іслам (істина – вчення Мекки Мухаммеда), буддизм

(істина – життя Будди, досягнення нірвани), даосизм (істина – пошук так званого «шляху»), індуїзм (істинним є культи основних індуїських божеств Шиви й Вішну, тому істину і потрібно шукати в їх вченнях). Тому автор вважає, що визначити істину через призму релігії є не можливо, так як кожна релігія має свій певний напрямок, і істина для людини буде варіюватись в залежності від сповідної релігії.

На думку німецького філософа Хайдеггера, суть істини, відкривається як свобода людини, оскільки поза останнім не існують ні та, ні інша протилежність. Не істину Хайдеггер трактує не тільки як скритність (на відміну від відкритості істини), але і як пошук, тобто людина завжди знаходиться на шляху блукань. Діапазон помилок, на його думку, дуже широкий: від звичайного вчинку, недогляду або прорахунку до промахів у найважливіших рішеннях [8].

Тому істина і є адекватним відображенням об'єктивної дійсності у свідомості людини. Об'єктивну істину матеріалісти визначали як зміст людських уявлень, «який не залежить від суб'єкта, не залежить ні від людини, ні від людства». Однак ідеалізувати та абсолютизувати дану позицію не можна, адже це обумовлюється тим, що об'єктивна за змістом та джерелом істина не може існувати поза суб'єктом, поза його свідомістю, не проявляючись у формі уявлень, понять, ідей, теорій. Така

істина досягається лише завдяки пізнавальній активності суб'єкта, в основі якої лежить практична активність. Іншими словами істина постає як характеристика окремих (гносеологічних) відношень між об'єктом і суб'єктом, як вираження діалектичної єдності об'єктивного й суб'єктивного [9, с. 213-216].

Підводячи підсумок ми можемо говорити про те, що поняття істини є досить не однозначним. Деякі вчені, філософи висувають протилежно полярні підходи до поняття істини. Звичайно це є цілком природно так, як величезна кількість різних концепцій та підходів є перешкодою для створення єдиного і всіма визнаного концептуального підходу, щодо визначення поняття істини. Так як вибір певних ідентифікуючих ознак даного явища з поміж близьких до нього, назавжди прив'язані залежати від певного варіанту світосприйняття, чи певного історичного періоду розвитку суспільства, під час якого і робились дані дослідження.

Тому автор вважає за доцільне дати власне визначення поняття істини. На нашу думку істину можна визначити як мету наукового пізнання з одного боку, та самотійну цінність, з іншого боку. Тобто правильне відображення об'єктивної дійсності у свідомості людини через її уявлення та судження, чуттєве та інтелектуальне осягнення реальності, певне правдиве твердження, що людина могла самотійно перевірити на практиці.

Список використаних джерел:

1. Ильин В. В. Классика – неклассика – неоклассика: три этапа в развитии науки / В. В. Ильин // Вопросы философии. – 1989. – № 10.
2. Петрушенко В. Л. Філософія: Курс лекцій: навчальний посібник / В. Л. Петрушенко. – Львів, Магнолія плюс, 2005. – 506 с.
3. М. Хайдеггер Учение Платона об истине Историко-философский ежегодник. 1986. М.: Наука, 1986, с. 255-275 Перевод Т.В. Васильевой
4. Соколов В. В. Средневековая философия: Учеб. пособие для филос. фак. и отделений ун-тов / В. В. Соколов. – М., 1979. – 448 с.
5. Петрушенко, В. Л. Філософія : навчальний посібник для студ. вищ. закл. освіти III – IV рівнів акредитації / В.Л. Петрушенко. – 4-те вид., виправ. і доп. – Львів : Магнолія плюс, 2006. – 506 с
6. Петрушенко В.Л. Філософія: У 2-х ч. Світова філософія, фундаментальні проблеми філософії, релігієзнавство, етика та естетика, логіка: Навчальний посібник. – Львів: Новий світ – 2000, 2011. – 647 с.
8. Хайдеггер М. Преодоление метафизики / М. Хайдеггер. – М. : Республика, 1993. – С. 187.
9. Надольний І. Ф. Філософія: навчальний посібник / Л. В. Губерський, І. Ф. Надольний, В. П. Андрущенко. – К.: Вікар, 2005. – 513 с.